

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A Nyírmihálydi-legelő (HUHN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Nyíregyháza
2014

Ügyfél

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

Vezető szakmai koordinátor

Dr. Magura Tibor

Szakmai koordinátor

Lesku Balázs
Olajos Péter

Vezető természettudományi szakértő

Dr. Müller Zoltán

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Tóth Sándor

Közreműködő szakértők

Dr. Forgács Zoltán
Juhász Krisztina
Hauberger Júlia
Lukács Attila

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1. A terület azonosító adatai.....	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védetség kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	10
3.2. Kezelési javaslatok	11
3.2.1. Élőhelyek kezelése	11
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	20
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	20
3.2.4. Kutatás, monitorozás	20
3.2.5. Mellékletek	21
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	22
3.3.1. Agrártámogatások.....	22
3.3.2. Pályázatok.....	24
3.3.3. Egyéb.....	24
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	24
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	24
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	25
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	29
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	31
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	32
1.1. Környezeti adottságok.....	32
1.1.1. Éghajlati adottságok	32
1.1.2. Vízirajzi adottságok	32
1.1.3. Talajtani adottságok	32
1.2. Természeti adottságok.....	32
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	34
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	35
1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	35
1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	36
1.3. Területhasználat	37
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás	37
1.3.2. Tulajdoni viszonyok	37
1.3.3. Területhasználat és kezelés.....	37
2. Felhasznált irodalom	39
3. Térképek.....	40

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Nyírmihálydi-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20071
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	67,08 ha
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 6260* – Pannon homoki gyepek
- * kiemelt jelentőségű élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

- Ürge (*Spermophilus citellus*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Nyírmihálydi

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület az Országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetével (100%) átfed.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési terve - 19/2011 (XII.1.) képviselő testületi rendelet

- Nyírmihálydi község településszerkezeti terve - 44/2007. (IX.27.) képviselő testületi határozat
- Nyírmihálydi község szabályozási terve és helyi építési szabályzata - 12/2007. (XI.1.) képviselő testületi rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A tervezési területen üzemtervezett erdő nem található.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/5. Szabolcs-Szatmár-beregi apróvadas körzet vadgazdálkodási terve. **Érvényes:** 2014-ig.
(Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.)

Nyírmihálydi Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-855421-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. **Érvényes:** 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Lónyai-főcsatorna alegység vízyűjtő-gazdálkodási terve - Közreadta a FETIKÖVIZIG és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. Esedékes felülvizsgálat éve: 2015

1.7.7. Egyéb tervek

Egyéb terv a tervezési területre nem vonatkozik.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A04.01	intenzív legeltetés	M	80%	6260* - Pannon homoki gyepek Jelenleg a terület legeltetéssel intenzíven hasznosított, időszakosan, illetve száraz években túllegeltetett. A rendszeres túllegeltetés (esetlegesen talajbolygatással párosulva) elsősorban az inváziós gyomok terjedése miatt veszélyes, amely így ott a jelölő élőhely átalakulását, megszűnését okozhatja, illetve gyomosodási góc kialakulásához vezethet. Csökkenti a túllegeltetés a gyp természetes faji sokféleségét is.
A08	trágyázás	M	50%	6260* - Pannon homoki gyepek A közelmúltban jellemző volt a gyepekre történő trágyakihelyezés, trágyaszarvasok kialakítása vagy egyes részek erőteljes trágyázása. Ez jelentősen fokozza a gyomosodást, illetve kedvezőtlenül megváltoztatja a gyp szerkezetét. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) A trágyázás miatt átalakuló gypszerkezet a jelölő faj élőhelyét szűkíti.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	80%	6260* - Pannon homoki gyepek A területen a homoki gyepeken vagy azokkal érintkezően inváziós fajok – selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), parlagfű (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>), betyárkóró (<i>Conyza canadensis</i>), akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>), magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>)– vannak jelen, amelyek a jelölő élőhelyen megfelelő kezelés hiányában kisebb-nagyobb mértékű invázióra képesek. Különösen veszélyes az utóbbi időszakban erőteljesen terjedő selyemkóró. Kialakuló állományaik alatt az élőhely erősen degradálódhat, vagy akár tartósan meg is semmisülhet. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) A tervezési területen lévő homoki gyepeken a kórós vagy fás özönnövények terjedése részben a legeltetés gátlásával, részben a közvetlen élőhely átalakítással a jelölő faj élőhelyét szűkíti vagy megsemmisíti.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	L	20%	6260* - Pannon homoki gyepek A szántóterületekhez, gyümölcsösökhöz közeli gyepek élővilágát károsíthatják az onnan átsodródó vagy átmosódó növény védőszerke.
B02.01.	erdőfelújítás	L	40%	6260* - Pannon homoki gyepek A homoki gyeppel határos területeken jellemzőek a tájidegen ültetvények. Ezek felújítása esetén folyamatos inváziós nyomást jelentenek a gyepekre mind a telepített fafajok (pl. akác), mind a spontán megjelenő inváziós fajok (pl. selyemkóró, gyalogakác, bálványfa)

Kód	Jövőbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				révén.
A02.03	gyepterület átalakítása szántóvá	L	0-80%	6260* - Pannon homoki gyepek Jelenlegi jogi szabályozás szerint a jelölő élőhelyet tartalmazó gyepterület alapvetően nem alakítható át szántóvá. Illegális beszántás esetén a jelölő élőhely jelentős károsodása valószínű. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) A beszántás az ürge élőhelyét megsemmisíti.
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	L	80%	6260* - Pannon homoki gyepek A legeltetés esetleges jövőbeli hiányával a helyenként gyomosodó, régebben kopáros, jelölő élőhelyet tartalmazó gyepek leromlása, elgyomosodása, inváziós fajok térnyerése valószínű. Hosszabb távon a gyepszerkezet jelentős területen történő átalakulása várható. Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). A legeltetés esetleges felhagyásával az ürge számára szükséges tartósan rövid fűvű állapot jelentős területeken megszűnhet; ilyen formában a terület vagy annak jelentős része élőhelyként alkalmatlanná válhat a faj számára.
B01	erdőtelepítés	L	0-50%	6260* - Pannon homoki gyepek Jelenlegi jogi szabályozás szerint a jelölő élőhelyet tartalmazó gyepterület alapvetően nem erdősíthető. Ennek változása esetén a jelölő élőhely területe is áldozatul eshet.
C01.01.01	homok vagy kavicsbányászat	L	5%	Kis tételekben előfordulhat illegális homokbányászat, anyagnyerés.
F03.02.03	csapdázás, mérgezés, orvvadászat	L	nem értelmezhető	Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) Esetlegesen elfordulhatnak próbálkozások az ürge illegális csapdázására, amely jelentős zavarás, illetve az egyedszámot csökkentheti.
K05	csökkenő termékenység / genetikai leromlás	L	nem értelmezhető	Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>). Az állomány viszonylagos elszigeteltsége miatt az egyedszám esetleges csökkenése esetén a genetikai leromlás valószínűsíthető.
M01.02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés	L	80%	6260* - Pannon homoki gyepek Az aszály és csapadékmennyiség csökkenése az élőhelytípus szárazodását, jellegének kedvezőtlen irányú megváltozását is okozhatja.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Nyírmihálydi-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A Natura 2000 területen a célállapot, hogy a jelölő közösségi jelentőségű élőhely, a 6260* kódú pannon homoki gyepek legalább az alapállapot felmérése során tapasztalt nagyságban, karakterüket megőrizve, az azokat fenntartó gazdálkodás keretében fennmaradjanak, olyan állapotban, hogy a közösségi jelentőségű faj – ürge (*Spermophilus citellus*) - számára alkalmas élőhelyül szolgáljanak hosszú távon is. A megjelölt prioritások szerinti célkitűzések megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A terület egységének, természetes élőhelyi sokféleségének megőrzése: a homoki gyepek, homoki legelők megőrzése szükséges, azok megóvása beszántással, erdősítéssel, beépítéssel, vonalas létesítmények és egyéb infrastrukturális létesítmények kialakításával, gyeplet károsító (technikai) sportok üzésével szemben.
- A homoki legelők fenntartása, illetve a terület ürge (*Spermophilus citellus*) populációjának megőrzésének érdekében a folyamatos, de a gyepek természeti értékét nem károsító intenzitású legeltetés fenntartása szükséges. A legeltetéssel nem hasznosítható területrészek esetében – szükség esetén – a gyepek kezelését kíméletes kaszálással szükséges biztosítani.
- Szükséges megelőzni az inváziós növényfajoknak (főleg selyemkóró (*Asclepias syriaca*), akác (*Robinia pseudoacacia*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), aranyvessző fajok (*Solidago spp.*)) a természeti értékeket veszélyeztető terjedését, ezért a területen megjelenő inváziós és tájidegen fa-, cserje- és lágyszárú fajok folyamatos visszaszorításáról szükséges gondoskodni.
- A területen lévő bolygatott, roncsolt felszínek (hajdani beszántások, trágyalerakatok, homoknyerő) visszagyepesítéséről, rekultivációjáról javasolt gondoskodni.
- A területtel szomszédos faültetvényekben és szántókon kíméletes gazdálkodás kialakításával, az inváziós fajok visszaszorításával indokolt gondoskodni a természetes élőhelyeket érintő esetleges káros hatások megelőzéséről.

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési és részben az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhely-rekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A Nyírmihálydi-legelő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 6 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2014-ben tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezeléseket, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

A KE-1 kezelési egység a tervezési terület legmagasabb természeti értéket képviselő, egyben legnagyobb kiterjedésű, homoki gyepi élőhelyeit foglalja magában, amelyek kedvező állapotban tartásához a természetvédelmi célok tekintetében egyformán megfelelő kíméletes legelőgazdálkodás folytatása szükséges, kiegészítve egyéb kezelési tevékenységekkel (inváziós fajok visszaszorítása, élőhelyek rekonstrukciója).

(1) **Meghatározása:** Homoki gyepek, jórészt homoki legelők a velük mozaikoló egyéb gyepterületekkel (mocsárrétek, jellegtelen száraz és üde gyepek, magasságos foltok).

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): homoki sztyeprétek-jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (H5bxOC)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), mocsárrétek-jellegtelen üde gyepek (D34xOB), jellegtelen üde gyepek (OB), nem zombékoló magassárrétek (B5)
- Natura 2000 élőhelyek: pannon homoki gyepek (6260)*, folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétei (6440)

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:**

A kezelési javaslatok alapja a területet fenntartó gazdálkodás (legeltetés) folytatása a természeti értékek védelmét figyelembe vevő korlátozásokkal. A terület természetvédelmi célkitűzéseinek leginkább a legeltetési használat felel meg, szükség esetén kaszálásos/szárzúzásos kezeléssel kiegészítve.

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Felülvetés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Kiszántás nem megengedett. (GY13).
- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. (GY19).
- Biztosítani kell a felhalmozódott fűavár eltávolítását. (GY23).
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet. (GY24).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fűszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges. (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell. (GY28).
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges. (GY29).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY44).
- A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges. (GY45).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható. (GY57).

- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges. (GY71).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)
- Élőhely-rekonstrukció. (GY118).

(4) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Gyeprekonstrukció bolygatott gyepfelszíneken gyommentesítés (elsősorban legeltetéssel, vagy mechanikai eszközökkel), szükség esetén a bolygatott, inváziós fajokkal fertőzött foltokban rekonstrukciós célú gyepvetés, a területre jellemző tájhonos fűfajokkal.

Inváziós fajok visszaszorítása. Jelentősen bolygatott felszínnek (homoknyerő maradványai) szükség szerinti kíméletes tereprendezése, helyreállítása.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

Delelő fák, facsoportok telepítése kizárólag őshonos (és lehetőleg tájhonos) fák és cserjék felhasználásával javasolható, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszíneken.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található élőhelytípusok legeltetéssel történő fenntartása a jövőben is megfelelően szolgálja azok fennmaradását. Annak hiányában - főleg inváziós fajok általi - cserjésedés, erdősödés, lágyszárú özöngyomok terjedése, illetve a gyepszerkezet kedvezőtlen átalakulása valószínűsíthető. Közepes intenzitású legeltetés esetén a kezelési egység élőhelyeinek természeti állapota fenntartható, erős intenzitású, tartós (túl)legeltetés esetén viszont a gyep felszakadozása, a homoki gyomok terjedése várható. A múltban bolygatott, degradálódott gyepfoltok rekonstrukciója mindenképpen kívánatos a további romlás megakadályozása miatt. Őshonos fák, facsoportok telepítése a terület tájképi értékeinek és élőhelyi változatosságának megőrzése, az erdőssztyeppi jelleg erősítése miatt indokolt. A megfelelő legeltetéssel fenntartott, rövidfűvű homoki gyep az ürgeállomány fennmaradását is biztosítja.

KE-2 kezelési egység

(1) Meghatározása: A homoki legelőbe ágyazódó üde vonulat, mezofil gyep, valamint mocsári élőhelyek, időszakos vízborítással, a tervezési terület közepén, természetes mélyedésben (a Kállai-főfolyás közelében).

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): mocsárrétek-jellegtelen üde gyepek (D34xOB), nem zombékoló magassárrétek (B5), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c)
- Natura 2000 élőhelyek: folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok alapja a területet fenntartó gazdálkodás (legeltetés) folytatása a természeti értékek védelmét figyelembe vevő korlátozásokkal. A terület természetvédelmi célkitűzéseinek a legeltetési és arra alkalmas helyeken a kaszálásos hasznosítás felel meg, szükség esetén szárazzásos kezeléssel kiegészítve.

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Felülvetés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Kiszántás nem megengedett. (GY13).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges. (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell. (GY28).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájjidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34).
- Legeltetési sűrűség 0,6-0,1 ÁE/ha. (GY43).
- A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges. (GY45).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható. (GY57).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges. (GY71).
- A gyepterület kaszálása, szárazzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)

(4) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Inváziós fásszárú fajok visszaszorítása, tekintettel a területtel határos csatornapart és az erdőszél felől terjedő gyalogakácra.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található élőhelytípusok legeltetéssel és/vagy kaszálással történő fenntartása a jövőben is megfelelően szolgálja azok fennmaradását. Annak hiányában - főleg inváziós fajok általi - cserjésedés, erdőződés, lágyszárú özöngyomok terjedése, illetve a gyepszerkezet kedvezőtlen átalakulása valószínűsíthető. Közepes intenzitású legeltetés esetén a kezelési egység élőhelyeinek természeti állapota fenntartható. A terület széléről várható a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) további erőteljes terjedése, ezt mindenképpen vissza kell szorítani.

KE-3 kezelési egység

(1) Meghatározása: A kiterjedt homoki legelőbe ágyazódó, a közelmúltban beszántott, parlag eredetű gyepfoltok.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), jellegtelen üde gyepek (OB)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen fátlan vizes élőhelyek-nem zombékoló magassásrétek (OAxB5)
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

A kezelési javaslatok alapja a területet fenntartó gazdálkodás (legeltetés és kaszálás) folytatása a természeti értékek védelmét figyelembe vevő korlátozásokkal. A terület természetvédelmi célkitűzéseinek a legeltetéses és arra alkalmas helyeken a kaszálásos hasznosítás felel meg, szükség esetén szárazúzásos kezeléssel kiegészítve.

a) Kötelezően betartandó előírások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Kiszántás nem megengedett. (GY13).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges. (GY27).

- Legeltetési sűrűség 0,6-0,1 ÁE/ha. (GY43).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható. (GY57).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117)
- Élőhely-rekonstrukció. (GY118).

(4) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Indokolt esetben (tartósan gyomos állapot) a természet szerű gyepek helyreállítását megfelelő felülvizsgálattal (tájhonos, a területre jellemző fűfajok alkalmazásával: pl. *Festuca pseudovina*, *Poa angustifolia*, *Festuca pratensis*) kell biztosítani.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely az élőhely területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található élőhelytípusok legeltetéssel és/vagy kaszálással történő fenntartása a jövőben is megfelelően szolgálja azok fennmaradását. Annak hiányában - főleg inváziós fajok általi - cserjésedés, erdősítés, lágyszárú öngyomok terjedése, illetve a gyepek szerkezet kedvezőtlen átalakulása valószínűsíthető. A gyepek természetközeli helyreállítása célzott beavatkozásokkal gyorsítható.

KE-4 kezelési egység

(1) Meghatározása: A tervezési terület legelő jószágai számára fenntartott állattartó telep és infrastrukturális létesítményei.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók (U4)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC)
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22). (Magyarázat: a kezelési egység területén lévő, arra alkalmas gyepekre vonatkozik.)
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73).
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező. (GY107).

(4) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az esetlegesen nem használt részekben gyommentesítés és természetyszerű visszagyepesítés javasolt. (A telep felszámolása esetén gyepesítés vagy esetleg őshonos erdősítés javasolt, tájhonos fűfajok és/vagy tájhonos fafajok alkalmazásával.)

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés a létesítmény felszámolása esetén javasolt, őshonos fafajokkal (főleg szürkenyár (*Populus x canescens*), hársak (*Tilia spp.*), mezei juhar (*Acer campestre*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*)). Jelenlegi formájában a fásítás őshonos, intenzív terjedésre nem képes fafajokkal javasolt.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egységre vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területének kezelésével azt szükséges elérni, hogy gyomosodás, inváziós növényfajokkal való fertőzés ne terjedhessen át a természetközeli élőhelyekre, illetve szennyeződés nem érje a környező gyepeket. Gyommentesítéssel fenn kell tartani a területek rendezettségét, tekintettel arra is, hogy a telephely a gyepek központi részén, értékes élőhelyekkel övezve helyezkedik el.

KE-5 kezelési egység

(1) Meghatározása: A Kállai-főfolyás mesterséges, a terület határát képező, rendszeresen kiszáradó gyepes medre és kezelési sávja, kis facsoportokkal és inváziós fásszárúak (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), akác (*Robinia pseudoacacia*)) állományaival.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen fátlan vizes élőhelyek - száraz-félszáraz gyepek (OBxOC), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), (időszakosan), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), (időszakosan), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)

- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó fás élőhelytípusaira nincsenek.

A kis arányban még jelen levő gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges. (GY27).
- Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal. (E51).
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73).

A fent jelzett inváziós fajok terjedését mindenképpen meg kell akadályozni, a jelenlegi állományokat fel kell számolni.

A csatorna nyomvonalán és a parti sávokon a mindenkori vízjogi engedélynek megfelelő működést biztosító fenntartási munkák elvégzése során a növényzet irtását javasolt előnyben részesíteni a kotrással szemben. A parti sáv rendezését szolgáló munkálatok időzítésére a június 15. – február 15. közötti, a meder növénytelenítésére június 15. – február 15. közötti időszak javasolható, de az inváziós fajok visszaszorítását szolgáló munkálatok szükség esetén, a természetvédelmi kezelővel folytatott egyeztetés után, más időszakban is elvégezhetőek.

(4) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az inváziós fajok lecserélése őshonos, tájhonos fa- és cserjefajokra vagy gyeperes mezsgye rekonstrukciója (gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), akác (*Robinia pseudoacacia*)) eltávolítása, gyeper helyreállítása és kezelése kaszálással és/vagy legeltetéssel).

A kezelési egységhez tartozó csatornán javasolható vízvisszatartó műtárgyak létesítése, amelyek - nem meggátolva a tél végi, kora tavaszi illetve esetleg más időszakban fellépő belvíztöbblet átvezetését - megakadályozzák, hogy száraz időszakban az üde élőhelyek fennmaradásához szükséges vízmennyiség eltávozzon a területről.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén őshonos fa- és cserjefajokkal történő felújítás javasolható, de itt az erdőtelepítés nem értelmezhető.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egységre vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területének kezelésével azt szükséges elérni, hogy gyomosodás, inváziós növényfajokkal (pl. gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)) való fertőzés ne terjedhessen át a közvetlenül szomszédos, természetközeli élőhelyekre (gyepekre). A vízvisszatartás az értékes élőhelyek

(gyepek, mocsarak) természetes vízkészletének megőrzését szolgálja, kiemelve a csatornával közvetlenül határos mocsaras, üde gyepes, mély fekvésű foltot..

KE-6 kezelési egység

(1) Meghatározása: Tájidegen fasorok, erdősávok, kisebb erdőfoltok/fásítások, jelenleg nem üzemtervezett erdők.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), nemesnyárasok (S2), akácültetvények (S1)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó fás élőhelytípusaira nincsenek.

A kis arányban még jelen levő gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező. (GY26).
- Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal. (E51).
- A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69).
- Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73).

(4) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A tájidegen fafajok lecserélése őshonos, tájhonos fa- és cserjefajokra.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén őshonos fa- és cserjefajokkal (főleg szürke nyár (*Populus x canescens*), hársak (*Tilia spp.*), mezei juhar (*Acer campestre*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), kökény (*Prunus spinosa*), fagyal (*Ligustrum spp.*)) történő felújítás javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egységre vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területének kezelésével azt szükséges elérni, hogy gyomosodás, inváziós növényfajokkal való fertőzés ne terjedhessen át a szomszédos, természetközeli élőhelyekre (gyepekre). Őshonos fajokra történő csere esetén a fasor/erdősáv, valamint a facsoportok pufferezónaként működhetnek, valamint tájképi jelentőséggel is bírnak. A jelenlegi nemesnyaras állomány inváziós fajok (pl. selyemkóró (*Asclepias syriaca*)) terjedési gócként is szolgál.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

Az ürge (*Spermophilus citellus*) állománya a kis populációméret és a rendelkezésére álló alkalmas élőhely viszonylag csekély kiterjedése miatt meglehetősen sérülékeny. A meglévő állomány érdekében ezért feltétlenül indokolt a rövid fűvű állapot fenntartását biztosító legeltetés folytatása, és a terjedő tájidegen fás-cserjés növényzet visszaszorítása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2014-ben készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2014-es felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

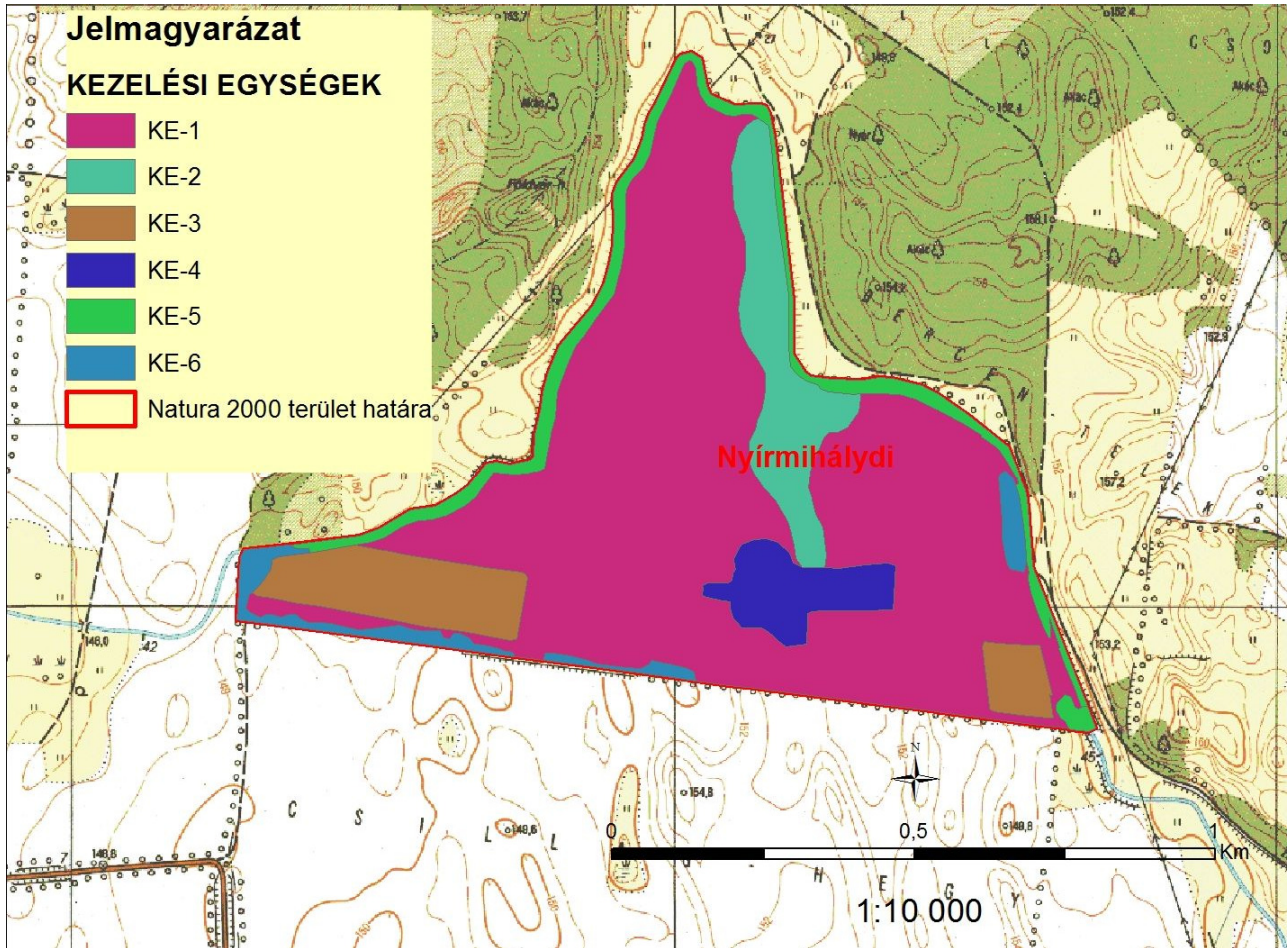
A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10-12 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Javasolt a jelölő élőhelyek (6260* - Pannon homoki gyepek) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre vonatkozó módszertan

Az ürge (*Spermophilus citellus*) monitorozását standard NBmR módszer szerinti (lyukszámoláson alapuló) relatív sűrűségbecsléssel indokolt megvalósítani.

A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) esetében, mivel élőhelyeik viszonylag konzervatívak és változásuk jól nyomon követhető, továbbá szakszerű monitorozásuk viszonylag eszköz- és időigényes, az NBmR protokoll szerint 10 évente, az élőhelytérképezéssel lehetőleg azonos ciklusokban végzett monitorozás javasolható.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése (2013-as állapot).

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Nyírmihálydi legelő (HUHN20071) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

Ezen túl a terület az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetének része is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület legnagyobb részben magántulajdonban van.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Nyírmihálydi-legelő kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Nyírmihálydi közigazgatási területét érintve egyetlen fizikai blokkban (TOYRV-K-11) található. A fizikai blokk területnagyságának megközelítőleg 92 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente a földművelésügyi miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a földművelésügyi miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályoz. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 77 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 40 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 85 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 48 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéért igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetőek el.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

Támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó művelési ágú területekre kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyep-területekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyep-területek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

A Nyírmihálydi-legelő fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Nyírmihálydi-legelő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásai jelenleg kötelező érvénnyel, 5-10% között határozzák meg a kaszálással hasznosított gyepek esetében a kaszálatlanul hagyandó terület nagyságát. Javasolható a jelenlegi szabályozás módosításával a kaszálatlanul hagyott terület nagyságának tágabb határok közötti meghatározása.

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalás alapján ösztönzik a területhasználót az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési- élőhely-rekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Nyírturairi-legelő Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- Ürge élőhelyeken vagy potenciális ürge élőhelyeken a kaszáló használatról legelő használatra való váltást szolgáló eszközök.

A jelenlegi támogatási rendszer nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a nem hasznosított mezőgazdasági területek megőrzésében, hanem jellemzően azok eltüntetésére ösztönöz.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési águ területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

<i>Felhasznált kommunikációs eszközök:</i>	<i>A kommunikáció címzettjei:</i>	<i>Időpont, helyszín</i>	<i>Egyéb információ</i>
a) terepbejárás	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.22. Nyírmihálydi	Résztevők száma: 3
b) falufórum	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.22. Nyírmihálydi	Résztevők száma: 4
d) önkormányzati közzététel	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014. augusztus (Nyírmihálydi)	Kifüggesztés darabszáma: 1
e) honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.11.14-től folyamatosan	http://www.emisszio.hu/n2 + facebookon megosztva
f) érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2014. július és augusztus	Kiküldött levelek darabszáma: 64
h) sajtóesemény (sajtótájékoztató, sajtókonferencia)	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatokon) egyéb indokolt célcsoport:	2013.12.11. 2014.01.30. 2014.07.30.	10 sajtó-megjelenés

<i>Felhasznált kommunikációs eszközök:</i>	<i>A kommunikáció címzettjei:</i>	<i>Időpont, helyszín</i>	<i>Egyéb információ</i>
	helyi lakosság		

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása, tartalma és eredménye:

- Falufórum időpont és helyszín egyeztetés történt Nyírmihálydi Község Önkormányzatával.
- A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációt végző szervezet honlapján.
- A fenntartási terv véleményezhetőségéről sajtótájékoztató került megrendezésre, melynek eredményeképpen 10 sajtómegjelenés történt (térsegi televízió, térsegi rádió, országos hetilap, megyei napilap, internetes hírportálok).
- Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és amennyiben az elérhetőség rendelkezésre állt, kiegészítő jelleggel e-mailben is) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2014. július és augusztus folyamán). A társadalmi egyeztetés során a hatóságoknak és egyéb államigazgatási szervezeteknek, valamint kezelőknek és egyéb érintetteknek küldött értesítő levelek tartalmazták a kommunikációt végző E-misszió Egyesület által tárgyidőszakban társadalmi egyeztetésre bocsátott összes Natura 2000 terület fenntartási terveinek véleményezhetőségére vonatkozó információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők stb.). A címzettek köre:
 - Érintett önkormányzatok (Nyírmihálydi, 1 levél)
 - Natura 2000 támogatást 2011-2014 között igénybe vevő helyben élő gazdálkodók, továbbá a HNPI-től földterületeket bérlő gazdálkodók (0 levél).
 - Azon földrészletek helyben élő magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (1 levél). (A területen tulajdonosként érintett önkormányzatok és a magyar állam vagyonkezelői külön levélben kerültek értesítésre.)
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
 - Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Hajdú-Bihar Megyei Területi Iroda

- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Hajdú-Bihar megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltség
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Igazgatóság
- Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete
- Hajdú-Bihar megyei Vadgazdálkodók és Vadászok Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Szervezete
- Vadászok és Vadgazdálkodók Észak-Magyarországi Területi Szövetsége
- Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Területfejlesztési és Költségvetési Főosztály
- Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési, Tervezési és stratégiai Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala, Terület és Vidékfejlesztési Osztály
- Észak-Alföldi Regionális Tanács
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség Kht.
- Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség (2 levél)
- Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Hajdú-Bihar Megyei Horgászszervezetek Szövetsége
- Horgász Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége
- Erdészeti szakirányítók (19 levél)
- Agrárkamrai tanácsadók (128 levél)
- Falugazdász területi irodák (17 levél)
- Vadásztársaságok (83 levél)
- Vízgazdálkodási társulatok (19 levél)

- Horgász egyesületek (106 levél)
- Halászati hasznosítók (8 levél)
- NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.
- A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a falufórum, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 4 fő vett részt.
- A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a terepbejárás, melyről jegyzőkönyv készült. A terepbejáráson 3 fő vett részt.
- Az érintett önkormányzat (Nyírmihálydi) 2014 augusztusában kifüggesztette a fenntartási tervet.
- A beérkezett véleményeket és észrevételeket összefoglaltuk és megküldtük a tervekészítőnek, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Tulajdonosok, vagyongazdálkodók	Igen (A selyemkóró elszaporodott a területen, vízhiány problémái)	fórumon megjelentek	nem	A fenntartási terv kellő mértékben foglalkozik a témákkal.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	igen (Növénytelepítést a „Közutak tervezése” című ÚT 2-1.201. számú ügyi műszaki előírásban foglaltaknak megfelelően kell elvégezni. Vasút környezetében történő növénytelepítéskor 206198. (XII.21.) KM rendelet, és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 42/A § (1) bekezdésének betartása.)	levélben	nem	Fenntartási terv szempontjából nem releváns
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály	igen (A fenntartási tervnek igazodnia kell a 2009. évi XXXVII. törvény 112 § (3) bekezdés 2. pontja alapján kihirdetésre került erdőtervrendeletek előírásaihoz, valamint az Országos Erdőállomány adatai és előírásaihoz.)	levélben	igen	A tervező a jogszabályokat és előírásokat figyelembe vette a készítés során.
Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	igen (A vízviszataratás feltöltése és leeresztése megfelelően szabályozható zsilipes műtárgyon keresztül, esetenként tápcsatorna vagy leeresztő csatorna megépítése. A fokozott feliszapolódás miatt gyakrabban	e-mailben, levélben	igen	Megalapozó dokumentáció, Vízgazdálkodási rész

Kommunikáció címezettje	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
	szükséges a csatornakerítés).			
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Igen (Ügyféli minőségében a fenntartási terv egy részét az Igazgatóság készítette)	Ügyfelek voltak, fórumon és terepbejáráson megjelentek, írásban javasoltak	igen	Ügyféli minőségében a fenntartási terv egy részét az Igazgatóság készítette